

Pismo Urzędowe, Polityczne i Naukowe.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA. — Wiadomości Zagraniczne.

Wiadomości rozmaite.

Prace Komisji Archeograficznej w Petersburgu. (ciąg dalszy).

Kurs papierów publicznych i pieniędzy. Obwieszczenia.

RZECZY NAUKOWE. — Staropolska miejska gmina, p. W. A. Maciejewskiego.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Jaśnie Wielmożny p. o. Namiestnika Królestwa rozkazał raczyć, z liczby 15-tu osób arcybiskupów przez policję, za dopuszczenie się dnia 29 Marca (10 Kwietnia) w Kościele S-go Jana, czynów, znieważających Świątynię Pańską i przekonanych przez wyprowadzone śledztwo w poczynionych im zarzutach, oddać jednego pod sąd wojenny, a dwunastu do wojska, na rachunek poboru, jeżeli się okazały zdanymi, w przeciwnym razie bez zaliczenia na kontyngens, dwóch zaś, którzy okazali się mniej winnymi, ukarać kilkutygodniowym aresztem w kamatach twierdzy Nowogeorgiewskiej.

Wypis z Protokołu Sekretariatu Stanu Król. Pol.

Z BOŻEJ ŁASKI,

MY ALEKSANDER II,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSJI,

KRÓL POLSKI, WIELKI KSIĄŻĘ FINLANDZKI,

&., &., &.,

W rozwinieciu art. 5 i 6 Ukazu Naszego z daty 14 (26) Marca 1861 r., na przedstawienie p. o. Namiestnika Naszego w Królestwie Polskim, postanowiliśmy i stanowiący następującą organizację Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(Dalszy ciąg.)

TYTUŁ II.

Podział czynności.

Art. 9. Do Wydziału Oświecenia należą:

1. Zarząd i opieka nad wszystkimi zakładami naukowymi rządowymi, tudzież nadzor i opieka nad zakładami naukowymi prywatnymi, o ile te osobne postanowieniami innej Władzy poruczone nie są.

2. Otwarcie nowych zakładów Naukowych, jak również jako i prywatnych, tudzież reorganizacja, przeniesienie, zwinienie lub czasowe zamknięcie egzystujących.

3. Programata wykładu nauk, oraz instrukcje dla zwierzchności szkolnych, karność i porządek szkolny na celu mające, z dopilnowaniem wykonania tychże.

4. Środki do wydawania książek za elementarne użyczenia.

5. Urządzenie dotyczące konkursów, egzaminów, stopni naukowych.

6. Kształcenie nauczycieli, oraz przyznawanie i udzielanie stypendjów.

7. Kontrola kwalifikacji naukowej, tak nauczycieli jako i przełożonych wszelkich zakładów naukowych.

8. Przedstawianie do nominacji i uwolnień, tudzież nominowanie w porządku, ogólnym i szczegółowym przepisami określonym, na posady administracyjne i naukowe, pod zawiadywaniem Wydziału Oświecenia, tudzież i uwolnienie od tychże.

9. Przedstawianie do nagród osób odznaczających się w służbie.

10. Opieka i nadzór nad Bibliotekami, Gabinetami i wszelkimi w ogólności naukowymi zbiorami, przy Zakładach Naukowych rządowych egzystującymi, oraz dalsze zaopatrywanie tychże w miarę umiartej potrzeby.

11. Zarząd i opieka nad budowlami do Zakładów Naukowych należącymi, i nad funduszami edukacyjnymi, a w ogólności nad wszelką własnością stanowiącą fundusz wychowania publicznego.

12. Przedsięwzięcie wszelkich kroków prawnych na drodze Sądowej i Administracyjnej, mających na celu zachowanie, zabezpieczenie i pobór w właściwym czasie należności funduszu edukacyjnego, nie-

miej dopielanie, przepisanych formalności dla przyjęcia darowizn i zapisów testamentowych, na rzecz wychowania młodzieży czynionych.

13. Zarządzanie wypłat i Kontrola funduszków pod zawiadywaniem władzy edukacyjnej, tudzież, z dopilnowaniem, ażeby na właściwe cele były użyte.

14. Układanie projektu do corocznego etatu dochodów i wydatków na Zakłady Naukowe.

15. Nadzór nad cenzurą książek i pism, oraz utworów sztuki, tak w Królestwie wydawanych, jako też sprowadzanych z krajów obcych, którą to cenzurę bezpośrednio wykonywać będzie Komitet według przepisów oddzielnej ustawy objętych.

16. Wykonanie wszelkich postanowień Rządu, dotyczących edukacji, i projektowanie nowych w razie zachodzącej potrzeby.

17. Roczne sprawozdanie z działań Wydziału Oświecenia.

Art. 10. Do służby Kancelarii należą:

1. Dozór nad gmachami i lokalami przez Komisję zajmowanymi, oraz nad wszelkimi utensyliami biurowymi do niej należącymi, a skutkiem tego i środki do utrzymania tychże w należytnym stanie i porządku.

2. Utrzymywanie inwentarza biurowego i dozór nad całocią onego.

3. Kontrola i asygnowanie wypłat na ogólne potrzeby Komisji.

4. Zaopatrywanie biura w materiały piśmienne, rachomości biurowe, opał i światło.

5. Kontrola stempla od nominacji, dyplomów i patentów opłacanego.

6. Formowanie list stanów służby urzędników Komisji.

7. Dozór nad archiwami Komisji, nad regestraturą, korespondencją i ekspedyturą z dopilnowaniem pośpiechu i porządku w załatwianiu czynności przez te części służby.

8. Formowanie ogólnego projektu do corocznego etatu Komisji.

9. Ułożenie zbiorowego rocznego sprawozdania z działań Komisji.

10. Zwierchnictwo i kierunek usługi biurowej, a tem samem wszelki porządek i bezpieczeństwo biura.

TYTUŁ III.

O Radzie Duchownej Rzymsko-Katolickiej.

Art. 11. Rada Duchowna Rzymsko-Katolicka składa się z Prezydenta Arcybiskupa lub Biskupa Diecezjalnego, oraz dwóch Członków Wyższego Duchowieństwa, wybieranych z ośmiu Diecezji Rzymsko-Katolickich.

Art. 12. Prezydent i Członkowie zasiadają czasowo, według porządku, jaki Komisja Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po znieśieniu się z Biskupami Diecezjalnymi co lat cztery Nasze Radzie Administracyjnej do zatwierdzenia przedstawiać będzie.

W składzie tym powinien być zarazem urzędowy sposób skutecznego zastępowania w zwierzchności Diecezjalnej każdego z Biskupów do Rady powołanych, przez czas jego urzędowania w tejże Radzie, tak iżby w czasie tej nieobecności Biskupa porządek duchowny w Diecezji żadnego uszczerbku nie doznawał.

Art. 13. Osoby Radę składające, w artykule poprzedzającym wymienione, decydują większością głosów.

Art. 14. Prócz tego w Radzie Duchownej zasiadać będzie z Duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego dwóch Asesorów Referentów duchownych z glosem doradczym, Asesorów tych wybierają Arcybiskup i Biskupi Diecezjalni, lub w razie wakujującego Biskupa, Administratorowie Diecezji, wszyscy z kapitułami swoimi w koleji, jaką Komisja Rządowa przepiśnie. Urzędowanie Asesorów trwa lat cztery i wybór ich tak ma być ułożony, aby co lat dwa zmieniali się jeden. Asesorów Referentów w powyższym sposobie wybranych, Rada Administracyjna na przedstawienie Komisji Rządowej mianuje.

Art. 15. Prezydent i Członkowie Wyższego Duchowieństwa urzędują w Radzie Duchownej bezpłatnie. W czasie Urzędowania Prezydent zasiada stale na posiedzeniach Rady ogólnej Komisji, inni zaś członkowie wtemczas, kiedy przedmiot dotyczy Religii Rzymsko-Katolickiej, wymagający nowego ogólnego urzędowania lub zmiany dotychczasowego, będzie przez Komisję Rządową rozbierny i decydowany, a prócz tego ile razy Dyrektor Główny uzna potrzebę zaproszenia ich na posiedzenia Komisji.

Art. 16. Asesorowie Referenci Duchowni Rzymsko-Katolickiego Wyznania, przez czas Urzędowania pobierają płacę etatem dla nich oznaczoną, i do nich należy wypracowanie spraw Radzie Duchownej komunikowanych i wnoszenie ich na posiedzenia tejże.

Art. 17. Rada Duchowna mieć będzie Sekretarza płatnego z etatu do czynności kancelaryjnych i lokal w gmachu Komisji Rządowej.

Art. 18. Posiedzenia odbywać będzie Rada przynajmniej raz w tygodniu, a nadto wtedy, gdy Prezydent uzna tego potrzebę.

Art. 19. Protokół posiedzenia obejmujący krótką treść sprawy i opinie Rady, prowadzić ma Sekretarz. Protokół ten przez Prezydenta podpisany w aktach Rady zachowywać być winien.

Art. 20. Rada Duchowna nie koresponduje z Władzami, lecz rozpoznaje i udziela opinję w przedmiotach odnoszących się do wyznania Rzymsko-Katolickiego, a dotyczących:

1. Przedstawiania kandydatów na wyższe godności kościelne.

2. Przedstawiania wybranych przez kapituły Administratorów Diecezji do zatwierdzenia Rządu.

3. Odbierania od Biskupów wiadomości o uczynionych przez nich wyborze na członków Konsystorza i Dziekanów.

4. Przedstawiania wybranych kandydatów do nominacji na beneficya kollacji Rządowej, tudzież zatwierdzania prezent na beneficya kollacji prywatnej, a także nominowania lub zatwierdzania na różne urzędy i posady duchowne, osób przez właściwe Władze przeznaczonych, lub przedstawionych.

5. Podawania kandydatów na profesorów nauk teologicznych, a także na nauczycieli Religii w szkołach Rządowych.

6. Powoływania duchownych na Sędziów Pokoju, Członków Rad Opiekunich, Szpitali i Opiekunów Szkół Elementarnych.

7. Zaopatrywania w dożywocie wsparcia czyli pensje duchownych, długoletnią służbę, wiekiem lub kalectwem pozbawionych możliwości wykonywania obowiązków parafialnych.

8. Sprawdzania i załatwiania wszelkich zażaleń, przeciw duchownym zanoszonych.

9. Przesyłania do stolicy Apostolskiej, lub do Przełożonych Generalnych zakonów prośb i podań w materjach duchownych, przez Władze diecezjalne i Zakony Królestwa przedstawianych.

10. Składania opinii co do książek, pism i artykułów w przedmiotach religijnych, do druku podawanych, tudzież rycin i wszelkich wyobrażeń czci religijnej, czy to w Królestwie wyrabianych, czy z zagranicy sprowadzanych.

11. Ergowania i uposażania nowych parafialnych kościołów.

12. Podziału albo łączenia parafii.

13. Projektowania nowych urzędów odnoszących się do funduszy i uposażenia duchowieństwa.

14. Nakazanie w innych przedmiotach, jako to: układów o dziesięcinę, rozpoznawania praw kollacji, sporów o opłaty w interesach nabywania, sprzedaży, lub zmiany własności duchownych, o ileby we dnie uznania Komisji zachodziła potrzeba opinii Rady duchownej i w ogóle w tych wszystkich przedmiotach, jakie przez Dyrektora Głównego lub Komisję Rządową zostaną komunikowane Radzie do rozważenia i opinii.

Art. 21. Rada Duchowna, oprócz obowiązków w artykule poprzedzającym wymienionych,

1. Odnosi się do Komisji Rządowej względem wszelkich dylematów i zażaleń duchowieństwa dla zaradzenia tymże.

2. Układa projekta dotyczące utrzymania przepisanych ustawami porządku i karności w Duchowieństwie.

3. Przepisuje sprawozdanie roczne o czynnościach Rady Duchownej do ogólnego raportu przez Komisję Rządową składane się mającego.

4. Rozbiera programata do wykładu nauk teologicznych i religij, oraz dzieła autorów, według których wykład tychże nauk w Instytutach Naukowych ma być prowadzony.

5. Wyjaśnia nakazanie i udziela opinję w przedmiotach prawodawstwa i urzędów krajowych wymagających wspólnego działania Władzy Duchownej i Świeckiej.

W miarę okoliczności na przedstawienie Namiestnika Naszego, atrybucje Rady Duchownej będą mogły być przez Nas rozszerzone. (d. c. n.)

R O Z K A Z

do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego.
W Warszawie d. 2 (14) Kwietnia 1862 r.

I. PRZEZ NAJWYŻSZE ROZKAZY JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI.

d. 9 Lutego 1862 r.

Zasiadający w Warszawskich Departamentach Rządowego Senatu, Senator liczący się w Artylerji polnej pieszkiej General-Lejtnant Sobolew 2-gi posunięty na Jenerała Artylerji z uwolnieniem dla słabości zdrowia od służby, z mundurem i całkowitą pobieraną pensją.

II. PRZEZ POSTANOWIENIA P. O. NAMIESTNIKA KRÓLESTWA.

W Kancelarii Namiestnika Królestwa. — Mianowany. — Dyrektor Kancelarii Inspektorskiego Departamentu Ministerstwa Wojny, Radca Kolegjalny, Włodzimierz Pflkie Dyrektorem Kancelarii Namiestnika.

III. PRZEZ POSTANOWIENIA RADY ADMINISTRACYJNEJ.

W Wydziale Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych. — Otrzymał urlop za granicę. — Nadzorca więzienia w Sadomierzu, Jakób Radomski i Urzędnik do pisma w Rządzie Gubernialnym Warszawskim, Stanisław Barczewski na miesiąc 3 i Naczelnik Lekarski Szpitala S. Jana Bożego w Warszawie, Doktor Medycyny Kryński na miesiąc 4.

IV. PRZEZ ROZPORZĄDZENIA KOMISJI RZĄDOWYCH I WŁADZ ODDZIELNYCH.

W Wydziale Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu. — Mianowani. — Referent Wydziału Kontroli Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu Aleksander Mianowski, Starszym Referentem tegoż Wydziału; Kontroler Wydziału Kontroli Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu Jan Jankowski, Referentem tamże, Buchalter Wydziału Kontroli, Józef Nowakowski Kontrolerem tamże, Sekretarz Wydziału Kontroli Adam Modzelewski, Buchalterem tamże; Rachmistrz Starzys Wydziału Kontroli Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu Jan Zabłowski, Sekretarzem tegoż wydziału; Rachmistrz Starzys Wydziału Skarbowego w Rządzie Gubernialnym Lubelskim Roman Paszkowski, Rachmistrzem Starzym w Wydziale Kontroli Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu; Pomocnik Kontrolera Skarbowego Powiatu Łęczyckiego Tadeusz Szymborski, Kontrolerem Skarbowym Okręgu Stanisławowski; Rachmistrzem Kontroli Skarbowej w Rządzie Gubernialnym Warszawskim Eugeniusz Hawiecki, Pomocnikiem Kontrolera Skarbowego Powiatu Łęczyckiego; p. o. Referenta Wydziału Dóbr i Lasów w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu Franciszek Nestorowicz, Starszym Referentem tegoż Wydziału; Spadły z etatu Dietarz Wydziału Górnictwa Jan Sikorski Dozorcą wagi przy szlachectwie w Warszawie.

Przeniesieni. — Na własne żądanie: Kontroler Skarbowy Okręgu Krasnickiego Aleksander Pomianowski, na Rachmistrza Starzego Sekcji Skarbowej w Rządzie Gubernialnym Lubelskim; Rachmistrz Starzy Sekcji Skarbowej tegoż Rządu Gubernialnego Mikołaj Władziński na Kontrolera Skarbowego Okręgu Krasnickiego; Rachmistrz Starzy Sekcji Skarbowej w Rządzie Gubernialnym Augustowskim Józef Bobrowski, na Rachmistrza Młodszego Sekcji w Rządzie Gubernialnym Warszawskim; Rachmistrz Młodszy Sekcji Skarbowej tegoż Rządu Gubernialnego Feliks Iwanicki, na Rachmistrza Starzego Sekcji w Rządzie Gubernialnym Augustowskim.

Uwolniony od służby. — Z powodu wysłużenia emerytury: Rewizor skarbowy Okręgu Stanisławowskiego Wiktor Obryn.

Zmarli wykresieni zo stają listy urzędników: Rachmistrz Banku Polskiego Leon Morawski i Dozorca wagi przy szlachectwie w Warszawie Józef Filipkowski.

p. o. Namiestnika, Jenerał-Adjutant,

(podpisano) Liders.

Rada Administracyjna zatwierdziła układ, mocą którego probostwo w Przemysku w Powiecie Miechowskim za prawo propinowania pobierać będzie wiecznemi czasami od miejscowego dominium kompetencji rs. 22 k. 50 rocznie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

We Francji głównym zajęciem rządu co do spraw wewnętrznych jest stan finansowy. Rząd nie bez słusznego niepokoi się opozycją a nawet pewnym oporem, jaki spotykały projekta podwyższenia opłaty od cukru i soli i bardzo być może iż je porzuci, starając się zaprowadzić równowagę w budżecie przez zmniejszenie wydatków. Już nawet wszedł niejako na tę drogę przez zadekretowanie zmniejszenia armji, co może przynieść tyle własnie oszczędności, ile spodziewano się otrzymać dochodu z podwyższenia wyżej wspomnianych opłat. Spór p. Lavalette z jeneralem Goyon nie przestaje budzić zajęcia, a odcroczenie jego rozwiązania (według wiadomości z Paryża) daje możność każdemu ze stronniów cieszyć się naprzód swym zwycięstwem. Jedni już wysyłają margrabiego do Lavalette do Londynu na miejsca p. Flahaut, inni znowu zapewniają że wróci on do Rzymu, a jenerał Goyon zostanie odwołany, na pocieszenie zaś otrzyma buławę marszałkowską. W ogóle jednak przypuszczają że Cesarz Napoleon tak w tej kwestji jak i we wszystkich innych dotyczących sprawy Włoskiej, będzie się nadal trzymał polityki odwołania, czekając aby przyjazne wypadki pomogły do rozwikłania, jeżeli nie do przecięcia tego węzła gordyjskiego. W Turynie tymczasem coraz bardziej są pewni odwołania jenerała Goyona z Rzymu i energiczniejszego działania ze strony Francji w celu zamknięcia rozbójnictwa drogi z posiadłości papieża do prowincji południowych. Jeżeli rzeczywiście wojska francuskie ściśle będą strzedz granicy, prowincje neapolitańskie wkrótce zostaną uspokojone, bo jak lord Palmerston oświadczył w izbie gmin, zamieszki nie pochodzą ze strony miejscowej ludności, lecz od ludzi obcych naumyślnie w tym celu wysyłanych.

Polityka gabinetu p. Ratazzego wykazuje się dokładnie z okólnika tegoż ministra do prefekta, którego treść podaje depesza telegraficzna. W sposób jasny i ścisły wystawia on cele i zamiary rządu, przypominając stronnictwu naprzód wysuniętemu, iż nie pozwoli mu wiaże żadnej inicjatywy. W ciągu wakacji parlamentarnych które będą trwać do końca maja, gabinet będzie miał możność przygotować projekta do praw, a tymczasem nadaje silny popęd uzbrojeniu narodu tak zaczepnemu jak i odpornemu. Zreorganizowany stał wojsko przez zlanie z nim żywołów nieregularnych, jakie przedstawiała armja południowa, przystępuje teraz do organizacji gwardji narodowej, której główne dowództwo, jak zapewnia turynski dziennik *Espero*, powierzone zostało Garibaldiemu. Jeżeli wiadomość ta sprawdzi się, to takie postanowienie zmocni działanie rządu. Garibaldi dał tyle dowodów przywiązania do Króla; poświęcenia i bezinteresowności, iż bez żadnego niebezpieczeństwa można mu powierzyć dowództwo milicji krajowej. Na tem stanowisku nie tylko nie przyczyni gabinetowi kłopotów, ale przeciwnie nada mu nową siłę. W takim razie nawet i działanie stowarzyszenia które zawiązuje się w celu zebrania 10 milionów fr. na kupno broni, przestaje być tak niebezpiecznym.

Rząd grecki coraz w gorszym znajduje się położeniu. Jak donosi korespondencja *Ajencji Havas*, nawet poddanie się Nauplii nie wzmocni tronu króla Ottona, który tylko siłą zbrojną mocarstw zachodnich, może być podtrzymany. Dwór Bawarski nie wielką jednak widac ma nadzieję w pomyślnym rezultacie, kiedy już królowi greckiemu ofiaruje schronienie w Monachium. Kłopoty rządu greckiego, a zarazem i Porty powiększa wkroczenie band Albanczyków w granice Grecji. Ruch grecki zaczyna na prawdę niepokoić rząd turecki, i tak już niespoczywający na rózach. Konieczność wysłania wojsk nad granicę grecką, a może i rozpoczęcie w tamtych stronach walki nie przyczyni się wcale do pomyślniejszego prowadzenia działań wojennych w Hercegowinie i Czarnogórze.

RZECZY HISTORYCZNE.

Staropolska miejska gmina, stosunek jej do magdeburskiej, obu na kraj wpływ, upadek i reorganizacja rozpoczęta, z poglądem na ducha praw miejskich, stan średni, handel polski aż do wieku XII, z uwagą na pisma znakomite, o miastach w czasach najnowszych wydane.

(Ciąg dalszy.)

Od tego czasu już nie tylko, jak było dotąd, wiejskie, lecz i grodzkie osady, na niemieckim, a takimi, jakich szlache osobiście używały grody, Król, udziałowi książęta, tudzież duchowni i świeccy panowie, osadzając prawie, niemieczy je na wysięgi. Grodzkaż oddał kasztel czyli zamek, i nie miał w okolo siebie posady, czyli grodzkiej, do miasta przylączonęj teraz, osady. Nie był też koniecznie jak niegdyś twierdzą, mógł albo wem być i zwyczajną, choć odrębną strukturą budowlą, w której mieszkający Starosta, wykonywał sądownictwo nad pewną przestrzenią kraju, nie tykając mieszczań, rządzonych przez miejskiego Wójta. Zwano tem mianem założyciela miasta czyli przedsiębiorcę, który podupadł osadę grodzką do świat-

niego przyrzekał przywieść stanu, lub na pustem zupełnie dotąd polu, albo na wykarczowanym boru, jednym słowem na miejscu do przemysłu i handlu dogodnym, nowo wystawiać miasto postanowiwszy, zaczynał od oznaczenia rynku, czyli od czworobocznego, w samym środku osady obranego na to placu; albowiem w grodach słowiańskich, jak dziś w Moskwie, lub nowo stawianych niemieckich miastach, w Berlinie i t. d., nie było rynku, lecz natomiast znajdowały się liczne, na targowiska i t. p. przeznaczone, place. Na owym to rynku stawał Wójt dom radny (*Rathhaus*), ratuszem zwany, od którego w różnym kierunku powyprowadzał ulice, i na nich się Burgerom (*mieszczanom*) budować kazal. Tym sposobem odmienne kształtem od budowanego w okolo (w cyrkuł) grodu powstawało miasto, i w postaci tej zaś nam się jeszcze starożytny nasz, z taką troskliwością od spółczesnych archeologów opisywany, przedstawia Kraków. Spuścmy z uwagi mury jego, a zwróćmy ją na zamieszkujących je ludzi.

22) Przywilej ten, nie powiedziawszy żąd go wziął, przedstawił do potwierdzenia Witek królewski Zupnik Leszkowi Czarnemu. Potwierdzając go tenże położył na nim rok pierwotny (1236), a podniósł spóleszczeń sobie świadków umieścić. Podpisali go bowiem za Leszka Czarnego, (który roku

Dzielił się mieszczanie na przedsiębiorcę albo na przedsiębiorców, tudzież na lud miejski. Przed przystąpieniem do rzeczy umowę zawierano. Ponieważ Sandomierz dopiero w latach panowania Leszka (przypominam że w roku 1280—94 rządził) odbudowano, przeto nowo zakładając roku 1257 Kraków (na kosztu umieszczenia go trzech się Wójtów złożyło), wzięto sobie za wzór miastem już roku 1241 będący Wrocław, i zgodzono się, ażeby temże cywilnym i karnym prawem, co szlaska stolica, czyli magdeburskiem, w takich granicach, w jakich go tam przyjęto, rzą-

dził. Polityczne prawo miejskie miało inną przyjać zasadę. Urządzone go na podobieństwo dawnych grodów, z zachowaniem praw dogodnych, a odrzuceniem niedogodnych; co jednakże dopiero z postępek czasu ustaliło się. W przywileju bowiem Bolesławowskiemu to tylko stoi: że Wójci krakowscy nikomu prócz samego monarchy podlegać nie mają. Skoro atoli uzna tenże za rzecz potrzebną, wezwac ich przed siebie na sądy, wtedy, ale na ten tylko przypadek, postawi nad nimi osobnego Wójta (*Advocatum specialem, generalem*), a Wójt ten, skończywszy powierzoną sobie czynność, wtrącać się następnie w sprawy mieszczan nie będzie. Zresztą nie miał żaden monarchy jakibądź urzędnik mieszcać się w sprawy miejskie. Mieszczanie samym tylko Wójtom swym mieli być za przewinięcia odpowiedzialni. W końcu wyszczególniono, jakie korzyści z miasta miał ciągnąć monarcha, a jakie Wójci i mieszczanie.

Tak wysoko w prawie postawionym Wójtom zaczęły rość rogi. Za ich rządów wcinęły się do Krakowa, dawnym grodom nieznane, cechy. Osobiście rzeźniczy wraz z Wójta-
mi dokazywał, i w rządy się mieszał kraju. Na czem skoro się poznano, zaczęto żałować urzędów grodzkich, w zapomnienie puszczonych. Pokazywały się więc syrybne śpiewane na Wójtów piosnki, z których jedna, po laci-

dził. Polityczne prawo miejskie miało inną przyjać zasadę. Urządzone go na podobieństwo dawnych grodów, z zachowaniem praw dogodnych, a odrzuceniem niedogodnych; co jednakże dopiero z postępek czasu ustaliło się. W przywileju bowiem Bolesławowskiemu to tylko stoi: że Wójci krakowscy nikomu prócz samego monarchy podlegać nie mają. Skoro atoli uzna tenże za rzecz potrzebną, wezwac ich przed siebie na sądy, wtedy, ale na ten tylko przypadek, postawi nad nimi osobnego Wójta (*Advocatum specialem, generalem*), a Wójt ten, skończywszy powierzoną sobie czynność, wtrącać się następnie w sprawy mieszczan nie będzie. Zresztą nie miał żaden monarchy jakibądź urzędnik mieszcać się w sprawy miejskie. Mieszczanie samym tylko Wójtom swym mieli być za przewinięcia odpowiedzialni. W końcu wyszczególniono, jakie korzyści z miasta miał ciągnąć monarcha, a jakie Wójci i mieszczanie.

Tak wysoko w prawie postawionym Wójtom zaczęły rość rogi. Za ich rządów wcinęły się do Krakowa, dawnym grodom nieznane, cechy. Osobiście rzeźniczy wraz z Wójta-
mi dokazywał, i w rządy się mieszał kraju. Na czem skoro się poznano, zaczęto żałować urzędów grodzkich, w zapomnienie puszczonych. Pokazywały się więc syrybne śpiewane na Wójtów piosnki, z których jedna, po laci-

nie na początku XIV wieku snadź pisana, doszła do naszych czasów. Kładę z niej wyjątek na język polski od p. Antoniego Szabrasskiego przełożony 23). Wypiewawczy pieśniarz o fortalach Niemców, przez jakie weiskają się w laske panów, tak dalej mowi:

A gdy każdy już przez zdrady,
Pierwsze usunie zawady,
Siegać dalej chce w nim wzrasta.
Węc pana pokornie prosi,
I z pieniędźmi trzos przynosi,
I chce zostać Wójtem miasta.
A kiedy urząd owładnie,
W ten czas nad tem myśli zdradnie,
Jak się w majątek sposobić,
Aby potem już najsmielej,
Wygnać panów właścicieli,
I dziedzicem sam się zrobić.
Tym to sposobem i Czechy,
W swych majątkach bez pociechy,
Poniśli od Niemców straty:
A kto Niemców tak bogaci,
Ten zawsze dziedzictwo traci,
Na obowie i na szaty.

Podług ostatnich wiadomości z Wiednia, zdrowie ministra stanu p. Schmerlinga, tak się pogorszyło, iż może będzie musiał porzucić służbę; tymczasem zaś skutkiem jego choroby nastąpiła pewna cisza w rozwoju spraw wewnętrznych. Jeden z dzienników lipskich zapewnia, iż panuje mocne nieporozumienie między p. Schmerlingiem a hrabią Rechberg, który wzmożony obecnie wpływem, jaki wywarł jednomyślnie z średnimi państwami niemieckimi noty do rządu pruskiego, zamysła przeprowadzić pojednanie z Węgrami, skutkiem czego ustawa lutowa musiałaby ulec pewnym zmianom. *Oesterreichische Zeitung* mniema, iż wiadomość ta należy do rzędu tych, które od czasu do czasu rozpuszczane bywają z pewnego obozu dla dodania odwagi separatystom, i dla tego nie przywiązuje do niej żadnego znaczenia.

Z Berlina *Agence kontynentalna* podaje wiadomość, że zażalenia nadechodzące z prowincji przeciwko urzędnikom, z powodu ich agitacji wyborczej, spowodowały rząd do miarkowania zbytecznej niektórych urzędników gorliwości, którą Król podobno potępił. Komisja wyznaczona pod prezydencją generała Wrangla do zaprojektowania oszczędności w budżecie wojny, podobno przyjęła propozycję p. von der Heyda, a tymczasem już myślała o zmniejszeniu wydatków w tym wydziale; tak, postanowiono zostało rozpuścić rezerwy 1-go września, a nowych rekrutów powołać dopiero 15-go listopada.

Izby angielskie odczyły się jak wiadomo, do 28-go Kwietnia. Następnie ich posiedzenia nie będą przedstawiały zbyt ciekawego interesu, bo jak oświadcza *Morning Herald i Standard*, organa torysów, stronnictwo to z uwagi na załobę Królowej i szczególne okoliczności w jakich znajduje się kraj, postanowiło nie walczyć przeciwko gabinetowi i niejako zapewnić mu spokojne królowanie, ale tylko czysto administracyjne. Wszystkie kwestie polityczne, w których torysowie mogliby otrzymać większość głosów, za wspólną zgodą zostały odłożone do przyszłorocznych posiedzeń.

Anglja.

London, 11 Kwietnia. *Times* w artykule wstępnym tak się wyraża o próbach odbytych w Schoeburnes: „Dział Armstronga z mniejszym ładunkiem, okazało się skuteczniejszym od działu Dahlgrena, a cały sekret w tem leży, że zdanie prochu lepszego i w większej ilości. Zadanie jakie pozostaje obecnie do rozwiązania, zależy na wynalezieniu działu, którego przy małym stosunkowo wadze, zdolne było wytrzymać jak najsilniejszy nabój. Na nowo w tym względzie wynalazki zapewne długo czekać nie będziemy. Co do przekonania o wyższości okrętów pancernych nad drewnianymi, takowe nie osłabło bynajmniej skutkiem ostatnich prób. Przeświadczoneo się wprawdzie, że okręta pancerne nie są bezwarunkowo niezwykłe, lecz zarazem widocznie jest, iż w obec takich statków, flota drewniana żadnego nie ma znaczenia.”

Tyle teraz mówią o wyższości okrętów pancernych, że nie bez interesa będzie zestawienie wszystkiego, co admiralica angielska dotąd w tym względzie uczyniła lub uczynić jeszcze może. Oprócz fregaty żelaznej „Achilles,” o 50 działach, 6,079 ton objętości i sile 1,250 koni, budującej się obecnie w Chatham, rozpoczęta została na warsztatach prywatnych budowa następujących okrętów żelaznych: „Agincourt,” o 50 działach, 6,261 t. objętości i sile 1,250 koni; „Northumberland,” o 50-u działach, 3,621 t. objętości i sile 1,250 koni; „Valiant,” o 32 działach, 4,063 t. objętości i sile 800 koni; „Minotaur,” o 50 działach, 6,261 t. objętości i sile 1,250 koni; „Orontes,” o 3 działach, 2,812 ton objętości i sile 500 koni; „Hector,” o 32 działach, 4,063 t. objętości i o sile 800 koni. W rozmaitych zaś warsztatach rządowych mają być, przed końcem jeszcze b. roku, spuszczone na wodę następujące fregaty pancerne: „Caledonia,” o 50 działach, 4,045 ton objętości i o sile 800 koni; „Ocean,” o 50 działach, 4,045 ton i o sile 1,000 koni; „Prince Consort,” o 50 dz., 4,045 t. i o sile 800 koni; „Royal Oak,” o 50 dz., 3,716 t. i sile 1,000 koni; „Royal Alfred,” o 50 dz., 3,716 t. i sile 800 koni. Oprócz wyżej poszczególnionych statków, 31 okrętów liniowych i fregat szrubowych znajduje się na warsztatach, gdzie przerobione zostaną z łatwości na okręta pancerne. Z tych „Bulwark,” „Repulse” i „Robust,” każdy o 91 działach, zostaną w bardzo krótkim czasie pokryte żelazem, tak samo jak i fregaty „Belvidera,” „Tweed” i „Dryad,” z których każda ma 51 dział. Na teraz budowa okrętów drewnianych została zupełnie wstrzymana.

Czytamy w *Daily Telegraph*: „Jakkolwiek nowe ministerjum pruskie nie holduje zasadom liberalnym, jednakże opinia publiczna

zniewoliła go do wejścia na tę drogę. Jeżeli przekonania jego skłaniają się bardziej ku reakcji, to z drugiej strony wymagania obecnej chwili spowodowały go do zrobienia kroku naprzód, zgodnie z życzeniem stronnictwa liberalnego.”

Austria.

Wiedeń 11 Kwietnia. Z wielkiem zadowoleniem otrzymano tu wiadomość o liście Papieża do biskupa lwowskiego Wierzejskiego, w którym Ojciec Święty zupełnie zatwierdza kroki, jakie ten książę kościoła przeciwko tak nazywanym narodowo-religijnym demonstracjom przedsięwziął. Mianowicie, list ten pochwała znany list pasterski biskupa lwowskiego, który w narodowym stronnictwie w Galicji tyle gniewu wzbudził, a ludność tej prowincji zachęca, aby więcej nie znieważała kościoła manifestacjami czysto politycznego, a przytem karogodnego charakteru.

Wiedeń 12 Kwietnia. *Wiener Zeitung* donosi: W Paryżu broszura *De la révolution unitaire en Italie et de ses effets à Naples*, powszechną zwróciła na się uwagę, z powodu osobistości swego autora. Jest nim baron d'Acquin, który był sekretarzem poselstwa w Neapolu. W końcu broszury powiedziano między innemi: „Rewolucja i Piemont zawarły z sobą sojusz dla odrodzenia Włoch; rewolucja swoje zrobiła, albowiem obalila istniejący porządek; Mazzini dotrzymał słowa, lecz o Wiktora Emanuela powiedział tego nie można. Naturalnie, łatwiej jest burzyć niż budować.”

Przewidując chwilę przymusowej ewakuacji Neapolu przez Piemontczyków, autor powiada:

„Piemontczycy pozostawiają w Neapolu li tylko zamieszanie i trudności; po zniszczeniu przez nich armii, zabranju floty, roztrwonieniu finansów i zdezorganizowaniu zarządu, książę, który po nich nastąpi, znajdzie się w obec strasznej ruiny.”

Wiedeń 13 Kwietnia. Ostatni wypadek w izbie panów zwrócił na nią powszechną uwagę. Zachowanie się tej pierwszej izby rada państwa, tak w ważniejszych jak i w mniejszej wagi kwestiach, nie odpowiedział bynajmniej oczekiwaniom, jakie pokładały w niej rozmaite odcienia stronników i przeciwników ustawy lutowej. Nie jedno liberalne życzenie nie zostało spełnionem, lecz zarazem nie jedna nadzieja stronników feudalizmu upadła bezpowrotnie. Izba ta, od samego jej ukonstytuowania się, wielu miała przeciwników, którzy powstawali na dzwiny jej skład. W każdym razie, o ile izba deputowanych, która wyszła z lona sejmów krajowych, a zatem stanowi prawdziwą reprezentację monarchji, odpowiedziała w pewnym stopniu pokładanym w niej nadziejom, o tyle izba wyższa, złożona z parów dziedzicznych i przez rząd powołanych, pomimo niektórych historycznych imon, w niej zasiadających, zawiadła wszelkie swych nawet stronników oczekiwania. Lecz nie pora teraz do krytykowania ustawy, której i tak nie brak przeciwników. Komu leży na sercu ugruntowanie rządu konstytucyjnego w monarchji austriackiej, ten powinien dążyć do popierania wszelkimi siłami rozwoju wadliwej na teraz ustawy i do szukania w niej samej środków do jej polepszenia i przeobrażenia. W ogóle izba panów, nie holdując bezwarunkowo ani stronnikom konstytucji, ani feudalistom, obrała nieszkodliwą dla siebie drogę pośrednią, nie narażając otwarcie niczyich interesów, ale też takowych nie popierając. Taki sposób pojmowania swych obowiązków zapewnił izbie panów chwilowy spokój, nikt bowiem nie może otwarcie powstawać na nią za zbyt wyłączone dążności.

Szlachta austriacka, która nie ma powodu do uskarzania się na zbyt szczerze reprezentowanie jej stanu w izbie panów, powołana została po raz pierwszy do działalności parlamentarnej. Nie można powiedzieć, że izba panów dała dotąd dowody, iż posiada w swem łonie znaczną liczbę zdolności politycznych i pierwszorzędnych mężów stanu. Kto śledził bacznie jej posiedzenia, ten przeciwnie przekonał się, że brak temu ciału mówców i polityków i że posiedzenia jego miały charakter nadzwyczaj monotonny. Szlachta austriacka, jakkolwiek posiadająca środki do wyższego ukształcenia, nie ganiła się za dawnego trybu do nauk i pozostawała w tejże ciasnej sferze wyobrażeń, co i inne klasy ludności. Wyjątkowo wychodził na jaw jakiś talent polityczny, lecz ów mającej szlachty trzymał się zawsze zdala od studjów, szczególnie w dziedzinie polityki, poświęcając od lat najmlodszy czas swój służbie wojskowej, lub ucieshom światowemu, jakie przy odpowiednich środkach wszędzie znaleźć mogła. Mała liczba mówców, których izba panów posiada, są to ludzie z czasów jeszcze księcia Metternicha, którzy całe życie w służbie rządowej spędzili. Posiadają

oni może talenta, lecz trudno im zerwać z tradycjami przeszłości. Nie zaprzeczają oni potrzeby zmian w duchu toczącym i usiłują za takowym zdążać, lecz nie mogą sprostać ideom, szybko napręd posuwającym się. Z niechęcią tylko wyjątkami, tak młodzi jak i starsi parowie są pod względem pojmowania potrzeb obecnych czasów, na jednej wysokości. Nie można wprawdzie robić z tego powodu izbie panów zarzutów, nie mogła ona bowiem być inszą ze względu na czas, które na wyrobienie jej członków składały się. Lecz prawie każde posiedzenie daje nowe dowody błędnego pojmowania potrzeb monarchii i ducha czasu. Rozprawy podejmują na swe barki wyłącznie hr. Leo Thun, książę Salms, powtarzając z małemi zmianami to co tamten powiedział, hr. Hartig i baron Lichtenfels. Co do innych członków, pomiędzy którymi są młodzi reprezentanci arystokracji austriackiej, bardziej z potrzebami toczącymiśmi obeznani, ci nieprzerwanie zachowują mileżenie. Lecz co najdziwniejsza, że z wyjątkiem chyba hr. Antoniego Ausperg, z niechęcią wprawdzie reprezentowanej w tej izbie arystokracji znanej z wielkiego światła, nikt głosu nie podnosi.

Francja.

Paryż, 11 Kwietnia. Podług dzisiejszych wiadomości nie stanowiąc nie postanowiono co do rozstrzygnięcia sporu pomiędzy margrabią Lavalette a generałem Goyonem. Z dobrych źródeł zaprzeczają wiadomości podane przez dzisiejszą *Patrie*, o wyjeździe margrabiego do Londynu, równie stanowczo jak i krążące pogłoski jakoby w następnym tygodniu ambasador ten miał wrócić na swe stanowisko do Rzymu. Powszechnie panuje przekonanie, że nie jeszcze nie zostało postanowione co do terminu tego powrotu, a nawet czy margr. powróci tam dla zajęcia swego poprzedniego stanowiska, czy też dla doręczenia papieżowi tylko listów odwołujących go. W takiej chwili wyrażnego wachania, można nawet powiedzieć przesilenia, w jakim obecnie znajduje się polityka Cesarza co do kwestji włoskiej, a szczególnie kwestji rzymskiej, nie można się dziwić, iż krążą pogłoski o możliwości zmiany w gabinecie. Jak zapewnijają przyjaciele p. Drouin de Lhuys, chciano wybaczyć jakoby ten mąż stanu dał odpowiedź, gdyby mu zaproponowano miejsce ministra spraw zewnętrznych w mającym się utworzyć gabinecie. Podług wiadomości z tychże źródeł p. Drouin de Lhuys, nie okazał wcale skłonności do przyjęcia tych propozycji. Pogłoska ta jest bardzo prawdopodobna. Mąż ten stanu, który usunął się z gabinetu, nie chce wziąć na siebie odpowiedzialności za zerwanie z Austrią, obecnie w ministerstwie mógłby reprezentować politykę odwołoczenia, jeżeli nie bardziej jeszcze sprzeczną z obecnymi dążeniami p. Thouvenela. Ludzie obejmujący kierunek spraw w podobnych warunkach, mogą liczyć na bardzo krótkie zatrzymanie w służbie, a w każdym razie po wyjściu, powrót ich do tej władzy jeszcze jest trudniejszy, jeżeli nie niepodobny. Dla tego łatwo przypuścić, że p. Drouin de Lhuys nie chce wzięcia udziału w gabinecie przejściowym, w którym służyłby tylko za szczebel dla kogo innego.

W sprawie meksykańskiej nie nowego nie zaszło. Rozdrażnienie na dworze wzbudzone konwencją zawartą w Soledad jeszcze się nie uspokoiło. Powiadają nawet, że w najwyższych sferach wyrzeczono zostały słowa: „To nie konwencja a kapitulacja.” Młodzonec vice-admirała Jurien de la Gravière, jeszcze Cesarz nie udzielił posłuchania. Lecz przyjaciele vice-admirała umówili się ażeby listownie zachęcić go do nieopuszczania swego stanowiska, do nie utracenia odwagi moralnej w obec porażki, która jakkolwiek naraża na szwank jego opinię, jako zręcznego dyplomaty, nie odejmując mu wcale powszechnego osobistego szacunku. P. Thouvenel, także w charakterze przyjaciela napisał do vice-admirała list pełen współczucia.

Jak zapewnia *Pays* powołany został co najspieszniej, przez depesze telegraficzną z Tulonu do Paryża, kapitan fregaty Lagé, dowódca statku *Chaplat*. Ponieważ jakiś czas miał sobie on powierzone dowodztwo i organizację wojsk francuzkich w Meksyku, przeto powołany został do ministra dla udzielenia objaśnień o stanie armji, marynarki i szczególnie o powodach, jakie skłoniły do zawarcia konwencji w Soledad. Tenże dziennik dodaje, że nie wysyłane są, jak mylnie powiadano, nowe posiłki do Meksyku, lecz tylko ma być tam wysłanych trzech chirurgów marynarki.

Obraz stanu finansów tureckich ogłoszony przez Fuad-paszę, został przyjęty w Konstancyjopolu podniesieniem się kursu gotówki, czyli upadkiem kredytu. Dla tego mówią już o jego usunięciu się od steru rządu

i na następcę jego wskazują Ahmed-Vefika. Taka ciągła zmiana osób stojących na czele rządu, wskazuje rozstrój maszyny rządowej, której zmiany osób bez radykalnej zmiany systemu, na nie wiele pomogą. Sultan zaprowadza oszczędności i w czasie święta Bajramu uważano, że nie miał na sobie zwykłej masy brylantów. Lecz zdaje się, że tylko sam jeden wszedł na tę drogę reformy i że nikt mu nie towarzyszy.

Ambasadorowie Japoncy jutro mają mieć posłuchanie u Cesarza; brak ubiorów galowych, które pozostały w Marsylii, spowodował takie opóźnienie ich przedstawienia.

Cesarz dziś udzielił posłuchanie komisji budżetowej i nie tał wcale przed nią, że jeżeli potrafi ona uniknąć za pomocą zaprowadzenia oszczędności, konieczności nalożenia nowych podatków, to Cesarz ze swej strony nie będzie temu stawiał żadnej przeszkody; jeżeli rzeczywiście Cesarz wyrzekł podobne słowa, to nie mogły one sprawić przyjemności ministrowi skarbu. Komisja budżetowa nie ukończyła jeszcze rozpraw przygotowawczych, ani jeszcze nie mianowała swego sprawozdawcy. Prawdopodobnie rozprawy w komisji przeciągną się do końca przyszłego tygodnia; mówią o różnych poprawkach do projektu budżetu wywołujących żywe spory.

Nie tylko podatek od soli spotyka ogólną opozycję; nie lepiej przyjmowany jest podatek od cukru, a izby handlowe ważniejszych portów przedstawiają co do tego podwyższenia uzasadnione zażalenia. Wielu członków tych izb znajduje się obecnie w Paryżu, i używa wszelkiego wpływu na deputowanych, dla obalenia projektu p. Foulda.

Prusy.

Berlin, 12 Kwietnia. Sąd krajowy polityczny zajmował się 12-o b. m. skargą o podburzanie do zdrady stanu, przeciwko byłemu księgarzowi, a terazieższemu handlarzowi drzewa Walentemu Stefankiemu z Pr. Stargardu, i redaktorowi *Nachrichten* J. Danielewskiemu z Chelma. Sprawa ukończyła się skazaniem Stefankiego na 2 lata, a Danielewskiego na 1 rok zamknięcia.

Włochy.

Turyn, 9 Kwietnia. Wczorajsze posiedzenie izby deputowanych, którego przedmiotem była sprawa prowincji neapolitańskich, wielkie wzbudziło zajęcie. Oba stronnictwa opozycyjne t. j. prawe w osobie p. Caracciolo i lewe za pośrednictwem p. Petrucci wystąpiły z wnioskiem, że dla prowincji południowych należy wydać wyjątkowe rozporządzenia, chcąc przywrócić im spokój, i polepszyć byt ich materialny. Ale przez ministrów wierny tradycji p. Cavoura, trzymać się będzie praw obowiązujących w całym kraju, i cierpliwością tylko pragnie dojść do zamierzonego celu. P. Ratazzi mówił z wielkiem umiarkowaniem o usunięciu Króla Franciszka II-go z Rzymu. Odwołanie jednak jen. Goyona, jeżeli rzeczywiście będzie miało miejsce jak tu powszechnie sądzi, byłoby jawnym dowodem, że usiłowania gabinetu turynskiego nie były bezowocne, i chociaż Francja nie przestaje popierać stolicy apostołkiej, nie chce jednak aby sztandar jej służył za tarczę wojny domowej, która w każdym razie zgubne musi mieć następstwa. Izba wróciła po tych rozprawach do porządku dziennego, bo pragnęłaby jak najprędzej zakończyć już swoje posiedzenia i wypocząć czas jakiś po trudach. Stan zresztą obecny całego kraju jest zadowolniający i deputowani mogą bez obawy przedłużyć czas ferii na kilka tygodni.

Jen. La Marmora donosi z Neapolu, że nie potrzebuje żadnych posiłków, a na słowie jego z wszelką pewnością polegać należy, bo szanowny generał wie dobrze, że przeważająca siła nigdy nie jest zbyt wielka; sama jej powaga może zniechęcić zle w pierwotnym jego zarodku, i zapobiedz częstemu użyciu gwałtownych środków. Zresztą, gdyby tego była potrzeba, można by kilka nawet korpusów posłać do Neapolu, bo we Włoszech północnych najzupełniejszą panuje spokojność. Rozprawy o prawach skarbowych zostaną wkrótce ukonieczone, chodzi tylko głównie o przyjęcie zmian wprowadzonych do tego projektu przez Senat.

Monarchia nazionale podaje ciekawę szczegółów o armji, którą wszelkimi siłami utrzymania pragnie Ks. Modeny. Składa się ona z 119 oficerów, 3,512 żołnierzy, 301 koni, 8 dział, które tworzą razem trzy bataliony piechoty, jeden szwadron jazdy i jedną baterję artylerji. Armia taka nie może wzbudzić postrachu.

Wyjazd Wiktora-Emanuela do Neapolu naznaczony jest nieodwołalnie na 25 b. m. Podróż ta, jak przewidywano, ma cel bardzo ważny; będzie ona pierwszym wystąpieniem systematycznym rządowego w nowej zupełnie postaci, i prowincje Włoch południowych mają pierwsze korzystać z dobrodziejstw, jakie z tego nowo przyjętego systemu w gabinecie turynskim, mają dla całego narodu wynikać.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Paryż, 13 Kwietnia. Czytamy w *Pays*: Depesza prywatna z Genui donosi, że się utworzyło stowarzyszenie z kapitałem dziesięciu milionów pod opieką Garibaldi, w celu zakupowania broni.

Generał Tur został umieszczony w kadrach armji czynnej włoskiej dekretem Króla Wiktora Emanuela pod datą 11-go Kwietnia. Król Wiktor Emanuel uda się do Neapolu 22-go b. m. i ma zatrzymać się czas niejaki w Bononji i we Florencji.

Dziennik *Espero* donosi o stanowczem mianowaniu Garibaldi generałem głównodowodzącym gwardji narodową całego królestwa. Rząd włoski chciał przez to mianować dać Garibaldi dowód szacunku i ufności, jaką w nim pokłada. Niewiadomo o ile wiadomość udzielona przez *Espero* jest prawdziwą.

Turyn, 12 Kwietnia. Dziennik urzędowy ogłasza okólnik ministra spraw wewnętrznych do prefektów. Treścią tego okólnika jest, że polityka włoska znajduje się pod wpływem idei jednności narodowej i wolności. Dopóki dzieło jednności nie jest rzeczywistym, Włochy nie mogą mieć dwóch programów politycznych. Mężowie, którzy z kolei byli u steru rządu, mogli się różnić w zdaniu tylko co do stopnia wolności, do jakiej kraj jest uzdolniony. Gabinet sądzi, że kraj będzie używał wszelkich przez konstytucję dozwolonych swobód. Rząd będzie zachowywał politykę pojednawczą, lecz energicznie odprze wszelkie zamiary uwłaszczające jego władzy. Książę Passaglia otrzymał order św. Maurycego i Łazarza. Izba deputowanych została odroczone na 31-go Maja.

Deputowany Ballanti otrzymał polecenie naderżania się z zarządem kredytu ziemskiego we Francji, w celu urzędzenia podobnej instytucji we Włoszech.

Turyn, 11 Kwietnia. Utrzymują, że kwestja odwołania generała Goyon jest w związku z krokami, jakie przedsięwzięte zostaną w prowincjach neapolitańskich celem przytłumienia rozbojów, do których to działań rząd włoski wzywa czynnej pomocy Francji, na granicach posiadłości papieżkich. Skutkiem porozumienia się w tej kwestji, jen. Goyon ma Rzym opuścić, gdzie go podobno zastąpi generał Trochu, Margr. de Lavalette zaś obejmie znów swoje stanowisko przy Ojcu Świętem.

Izba deputowanych uchwaliła prawo, mocą którego będzie puszczone zamiast 50-u, 100 milionów biletów bankowych. Pan Conforti przybędzie do Neapolu przed przyjazdem Króla.

Frankfurt, 11 Kwietnia. Sprawy greckie bardzo zajmują gabinet wiedeński. Według wiadomości z Wiednia, książę Gramont na zapytanie hr. Rechberg, zapewnił tegoż stanowczo, że Cesarz Napoleon, z pewnymi zastrzeżeniami, zupełnie się zgadza z innemi państwami opiekującemi co do ubezpieczenia dynastji króla Ottoma. Oświadczenie to można uważać jako odpowiedź na propozycję zrobioną w Wiedniu przez dwór bawarski, i komunikowane przez Austrię rządowi francuzkiemu w początkach powstania.

Monachjum, 10 Kwietnia. Udecydowano bombardowanie Nauplii, pomimo przeciwnych zdań kilku ministrów. Dwór bawarski ofiarował królowi Ottomowi gościnność, w razie gdyby ważne wypadki zmusiły go do czasowego opuszczenia swojej stolicy.

Sejm nadzwyczajny zostanie zwołany w Bawarii, równie jak i w Saksonji, w celu zatwierdzenia traktatu handlowego między Francją a związkami celnymi. Spodziewają się w Monachium przybycia pana Delbrück, dyrektora w ministerstwie handlu w Berlinie, w interesach handlowych. Pobyt jego w południowych Niemczech będzie trwał kilka tygodni.

Berlin, 14 Kwietnia. Ostatni numer *Berliner Allgemeine Zeitung* donosi, że 23 profesorów uniwersytetu w Halli, zaprotowali przeciwko okólnikowi ministra oświecenia, dotyczącemu wyborów.

Królewice, 14 Kwietnia. Nowe stowarzyszenie robotników królewieckich, zostało niedozwolone przez prezydenta policji p. Maurach, na zasadzie paragrafu 16 prawa o stowarzyszeniach, z powodu, że nowe to stowarzyszenie jest tylko ponowieniem dawniejszego, które zabronionem zostało.

Madryt, 12 Kwietnia. Wojska hiszpańskie zaczęły opuszczać Tetuan. Hiszpanja będzie

Sadziłbyś, że wnet, przejrawszy monarchowie co się święci, wypędzą z Polski Niemców, i że znowu miasta przejdą na grody. Ale byli oni roztropniejsi od rozdrażnionej publicy, ażeby to uczynić mieli. Bo i przy kimże była wina? przy kim rozum? czy przy tych co pieniądze dając na budowę miast odbierali je ze stokrotną lichwą; czy przy tych, co biorąc pieniądze za udzielony przywilej, tracili je na obuwie i szaty, i wzywali się przez to do dziedzictwa sami. To też Władysław Łokietek, który niemal tronu od Alberta Krakowskiego Wójta spikniętego z Bolesławem Księciem Opolskim r. 1311 nie postradał, ukarawszy zbrodniarza, miasto w pokoju zostawił. Rady atoli jego zreorganizował. Dawniej sam Wójt wybierał radę miejską; teraz miał ją wybierać Wojewoda, a ta rada miała oddać kontrolować Wójta. Toż samo zaszło w stołecznem Wielkopolskim mieście Poznaniu. I tutajż Wójt intrzygował z Książętami glogowskimi³⁴⁾ za co ograniczył r. 1310 Łokietek jego prawa, poddawszy je pod władzę Burmistrzów. Zkądże się ci wzięli?

Odkąd niemieckie burgi, jak wyżej mówiliśmy, autonomję uzyskali, oddać już to zwyciężając grody, już muncypioń rzymskich, (których ślady od czasu panowania Rzymian

tu i owdzie pozostały w Niemczech), zaczęły one wybierać sobie radę miejską; na czele którego stojący, i Komesa reprezentujący urząd, mistrzem się czyli naczelnikiem Burgo-rów sam nazywał (*Bürgermeister*). Powstał ztąd Burmistrz, z którym nie chcieli się rozstać werbowani dla miast od Wójta osadnicy. Pozwalał im więc tenże wybierać sobie takowego, i wyręczał się nim w administracji miejskiej, a sam przezywał w sądzie. Sprawując go, dobierał sobie do pomocy tak zwanych Przysiężników, którzy, jak wiadomo, sadzili, (inaczej było u Słowian), a Wójt przezywał im, ferował według ich zdania wyrok. Burmistrz znowu wybierał sobie do pomocy Rajców (*Radceów, Consules*), i posługował się nimi. Władysław Łokietek, poddawszy Wójta pod władzę rady, przez to samo częścią go zrównał jak w Krakowie z Burmistrzem; częścią jak było w Poznaniu, uniżył przed nim. Oba ci miejskie dygnitarze, wespół z Rajcami i Przysiężnikami, stanowili urząd miejski (magistrat), a znowu Rajcy wyręczał się z grona swego wybieraniem urzędnikami niższymi.

Ponieważ rzeczony magistrat ze wszystkich gmin miejskiej służącemu prawami do-kladnie opisał p. Karol Mecherzynski, Uniwersytetu krakowskiego Profesor³⁵⁾, nie po-

zostaje mi więc jak, dopełniwszy go wiadomościami z najdawniejszego pomnika miejskiego prawa w tonie VI historii prawodawstw wydrukowanego zacierpnięciem, stawie jako obraz polsko-miejskich rządów i sądów, aż do ustanowienia roku 1779 Komisji dobrego porządku, w dawniej istniejących Polsce. Z niego może sobie czytelnik ukształtować w myśli niby kosmorama miejskich rządów. Pozornie rzecz biorąc czytelnik widok jej zaspokoili, pragnącogo zajrzeć w jej wnętrze, i pytającogo o to, co było istotną przyczyną, że rządzące się po republikańsku miasta nie zrosły się, jak sobie tego życzyli Królowie, w jedno polityczne ciało z rządzącą się również po republikańsku szlachetą? Oto, mówię, pytającogo czytelnika, nie zadowolili kosmorama rzeczona. W czem nie dziwnego; albowiem ciało przedstawia ona, a ukrwawia ducha. Usługując więc choć w jakiegokolwiek częstotliwości mętu tego ducha, wejrzę w miejskie, na przywilejach i zwyczajach oparte, prawa, i nadmienię o tem, że przywileje owe, a więcej jeszcze uziurpowane przez miasta zwyczaj, powoławszy mieszczan ze szlachty, były jedną z owych przyczyn. Dopiero ustawa rządowa z r. 1791, uchyliwszy co sobie miasta uziurpowowały, lub co im na mocy nieważnie udzielonego przywileju dali monarchowie, a powróciwszy co niesprawiedliwie odjęła im szlachta, naprawiła,

czyli raczej zaczęła naprawiać, co zepsuły wieki.

Mieszczanstwo było częścią narodu, bo wespół ze szlachtą stawało do boju w obronie ojczyzny. Sejmikowało jak ona, stanowiąc uchwały, które rząd kraju najwyższy zatwierdzał, lub uchylał je, podobnie jak landa, czyli uchwały ziemian. Rej na tych sejmikach wdzili kupcy i kramarze, tudzież cechowi majstrówie. Po miastach stołecznych i mniejszych, królewskimi zwanymi, Wójci, po prywatnych Soltysy rozdzielili, wespół ze starą i młodą radą, przestrzegając, ażeby handlująca klasa nie oszukiwała publiczności na miarę i wadze³⁶⁾. Przez starą radę rozumiano byłych Rajców (*Radceów*), przez młodą nowo na rok następny wybranych. Owi bowiem, złożyszy urząd, mieli w obowiązku uczęszczać na obrady, by wspierać doświadczeniem nabytem nowo wstępujących na radzieństwo, i kierować niemi wraz z Burmistrzem. Urzędnik ten, od czasu reformy urzędu miejskiego przez Łokietka zaprowadzonej, rządził miastem naczelnie. Wójt, skonfiskowane mające za knowanie spisku ciągnięte z miasta dochody, utrzymywał się oddać z funduszy sądowych; a ponieważ urząd jego był dziedziczny, więc pełnił go po dawno-

mu, przezydując w sądzie. W r. 1475 kupiwszy miasto Kraków od spadkobiercy dawnych Wójtów rzeczono prawo, nie usunąć urzędującego od funkcji; ale oddać byłym na obieralny, i jeszcze mniej niż Burmistrz zacząć począł. Tenże, mając swój wybór od Wojewody zależnym, czuł się tembardziej upodległym, gdy w królewskich miastach zwykło tego nie było, choć zwał inąd dawał im miejscowy Starosta uczuwać dotkliwie swą władzę. Z ponizenia tego podniósł krakowskich Burmistrzów Jan III, uczyniwszy roku 1677 ich wybór wyłącznie od rady zależnym. Oddał same tylko kupieckie i rzemieślnicze stowarzyszenia, były przez Wojewodę lub jego zastępcę (Podwojewodziego) w miastach kontrolowane. Rzeczona rada, z Burmistrzem na czele, w zupełnym komplecie zebrana, obierała Wójta i Przysiężników, z pocztu tak zwanych czterdziestu mężów, którzy byli niby miasta Deputaci, z kupców i rzemieślników na tym urzędzie sadząc. Pod zarząd rady szło wszystko, cokolwiek w atrybucje niewchodziło sądu. Stosunek jej do miasta był niby ten co senatu do sejmku, a Deputatów ten co posłów do narodu.

(d. c. n.)

³⁴⁾ Porown. moje Pamiętniki II. 60 ustępu.

³⁵⁾ Łukaszew. *Obraz* Poznań I. 150.

³⁶⁾ O Magistratach miast polskich a w szczególności miasta Krakowa, w Krakowie 1845.

Ziemskiemu należnych, w sumie rs. 1200, w

stawione są na sprzedaż przymusową przez licytację publiczną.

Przedstawiać się będzie w obec Radcy Dyrekcji Sześciogolew w dniu 2 (14) Listopada r. b. pojeżdżając od godziny 10 z rana w Kancelarii hipotecznej Feliksa Wasylowskiego Rejenta Kancelarii Ziemskiej Gubernii Lubelskiej w mieście Lublinie przy ulicy Rynek pod Nr. 1 przed wyżej Rejentem, lub innym który tego zastępuje.

Wadium do licytacji oznaczone jest w sumie rs. 2100 w gotówkę lub w Listach Zastawnych z właściwymi kuponami.

Licytacja rozpocznie się od sumy rub. srebr. 9349 kop. 87 1/2.

Warunki licytacji są do przejrzenia w właściwej księdze wieczystej i w biurze Dyrekcji Sześciogolew.

Lublin d. 9 Kwietnia 1862 roku.

Prezes Bielski.

(1) Pisarz, Pomorski.

(N. D. 2007) *Брест-Литовская Коммунальная Комиссия.*

В общинном присутствии Брест-Литовской Коммунальной Комиссии, 11 и 16 числа апреля месяца сего года, будут производиться торги на окраску полов, дверей, окон и прочих частей в здании Седельного Военного Госпиталя.

Кроме изустного торгуются допускаются присылка ко дню переторжки, не позже первого часа по полудню, записанных объявлений с обозначением цен окраски от квадратной сажени и благонадежных залогов, примерно в 200 руб. сер.

Условия подряда можно видеть в Комиссии ежедневно во все присутственные дни и при самих торгах.

(1) Брест-Литовск 29 Марта 1862 г.

(N. D. 2008) *Брест-Литовская Коммунальная Комиссия.*

При Варшавских Коммунальных складах будет произведена 4 числа будущего Мая месяца аукцион, на продажу не нужных Коммунальной ушей, а именно: кот-ловых кавалерийских 22 штуки и кои от чегги 8 пуд. 30 фунт-в.

Продажа будет произведена с 11 часов утра, на основании правил изданных в ст. 2181 по 2217 части 2 тома X. свода Гражданских законов, от чегги означенных при описи.

Брест-Литовск 27 Марта 1862 года.

(N. D. 1861) *Шипиловская Тамбовская.*

Симе делить имущество, что 16 (28) и сдвинути часть будущего апреля месяца 1862 года, в г. Калужин, в дом Вейта, продаются быки с аукциона разные конюшенные товары, по описи на 1000 руб. сер., а именно:

Шерстяные, льняные, бумажные и разные бытовые.

С. Шипилов 29 Марта (10 апреля) 1862 г.

(1) Управляющий Тамбовско, Павлович.

Комора Целна Сześciogolew najmniejsz obwiesza, że w dniu 16 (28) i następnych miesiącach Kwietnia 1862 roku, w Kaliszu w domu Wejchta, sprzedawane będą przez publiczną licytację, różne koniowane towary, w ogóle na rs. 1000 oskaszowane, a mianowicie:

Wielkie, inne, bawelniarne i rozmaite drobne.

Sześciogolew d. 29 Marca (10 Kwietnia) 1862 r.

Dyrektor Komory, Pawłowicz.

(N. D. 2019) *Pisarz Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie.*

Stosownie do art. 682 K. P. S. wiadomo czyni: iż na żądanie Tomasza Michałickiego Pocztaliera Stacji Pocztowej we wsi Miłosie Okręgu i Gubernii Warszawskiej położonych, tamże mieszkającego, a zamieszkanie prawne do niejszej egzempli i całego postępowania substa-cyjnego w Warszawie pod Nr. 590 u Xawerego Karasickiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym obrane mającego, w poszukiwaniu sumy rs. 4500 z procentem 5% od dnia 4 Marca n. s. 1861 r. licząc się, oraz kosztów egzempli-nych od Stanisława Duszewskiego obywatela i właściciela nieruchomości w Warszawie pod Nr. 1007 lit. B. przy ulicy Krochmalnej położonej, zaś w Warszawie pod Nr. 2988 mieszkającego protokół Walentego Supryniewicza Komornika przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w dniu 25 (7) Września (7) Października 1861 r. sporządzonym, zajęte i zaarrestowane zostało w drodze przymusowej wywłaszczenia

NIERUCHOMOŚĆ

w Warszawie przy ulicy Krochmalnej pod Nr. 1007 lit. B. w Okręgu i Powiecie Warszawskim Gubernii Warszawskiej pod jurysdykcją Sądu Pokoju Okręgu i miasta Warszawy Wydziału II, w cyklu 7 gminie Magistratu miasta Warszawy, na gruncie czynszowym położona, prawem własności do Stanisława Duszewskiego należąca, w dzierżawie posiadania Lewka Hopensztata za kontraktem urzędowym przed Słiwickim Rejentem w dniu 8 (20) Czerwca 1861 r. na rok jeden poczynając od dnia 1 Lipca 1861 do dnia tegoż i miesiąca 1862 kończący się mająca za cenę roczną umówioną rs. 2000 i zgóry zapłaconą, stojąca, poszukiwana wierzytelnością hipoteczną obciążona.

Na gruncie tej nieruchomości czystą następującą zabudowaną:

1. Dom parterowy drewniany, białą kryty, jeden komin mający.

2. Przystawka z drzewa o dwóch drzwiach i dwóch oknach, o dwóch kominach murowanych, dach białą kryty mający.

3. Kamienica masiv murowana, białą kryta dwa kominy murowane mający.

4. Ogród masiv murowana o dwóch piętrach; dachówka holenderska kryta, o osmiu kominach murowanych.

Przystawka murowana o parterze i pierwszym piętrze, trzy okna mający.

Przechód czyli przedsionek pod dachem blaszanym.

5. Wozownia z drzewa w słupie pod dachem białą kryty, obok której komórka o jednym drzwiach znajduje się.

6. Komórka z desek białą kryta.

7. Zabudowania masiv murowane białą kryte o dwóch kominach murowanych, mieszczące w sobie stancje mieszkalne, wozownię, stajnię i kłogę.

8. Przystawka z desek pod dachem blaszanym i w tej dwoje drzwi jedne do komórki a drugie do piwnicy.

9. Domek masiv murowany parterowy białą kryty o jednym kominie murowanym.

10. Ogród w około parkanem z desek ogrodzony między drzew owocowych 17.

11. Alutaka z drzewa pod dachem blaszanym, a pod tą alutką jest piwnica czyli lodownia.

12. Alutka z lat rżniętych białą kryta.

13. Dwa słupy drewniane w ziemię wkopane do łustawki.

14. Szopa z desek gontami kryta.

W podwórzu w środku ogrodzenie z lat rżniętych, przy tem dół drzewem cembrowany na wapno.

15. Studnia z korbą i pompą.

Pomiedzy domem parterowym, a posesją Nr. 1007 lit. A. jest brama wejdzna na podwórze z furtką z przystawkiem okuciem.

W tej nieruchomości jest 22 lokatorów z imion i nazwisk oraz ile opłacają rocznie, w akcie zajęcia wymienionych.

Dochoady tej nieruchomości przez Szkołkowskiego Komornika protokół w dniu 27 Czerwca (9) Lipca 1861 r. sporządzonym, zajęte zostały na jednoroczne wydzierżawienie poczynając od dnia 21 Grudnia (2) Stycznia 1861/62 r. na sadyskafek sumy rs. 419 procentu kosztów na rzecz Florentyny-Magdaleny, Bolesława Fry-

ze małżonki, oraz Józefa-Karoliny, Józefa Wejchta małżonki.

Obszerniejsze opisanie zajętej i zaarrestowanej nieruchomości znajduje się w akcie zajęcia u dyrygującego sprzedaż Xawerego Karasickiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego, w Warszawie pod Nr. 590 mieszkającego, zaś zbiór objaśnień i warunki sprzedaży w Kancelarii Trybunału Intejnego w Wydziale I, złożone przejrzenie być mogą.

Zajęcie w kopiach doreczono:

1. JW. Teodorowi Andraut, Prezydentowi miasta Warszawy w Warszawie pod Nrem 462 urzędującemu na ręce Dąbrowskiego urzędnika tegoż Magistratu.

2. Franciszkowi Dziaskowskiemu Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu i miasta Warszawy Wydziału II, w Warszawie pod Nr. 549 urzędującemu na ręce własne, obudow dnia 25 Października (6) Listopada 1861 r.

Wnieosione do księgi wieczystej powyż zajętej nieruchomości w Warszawie dnia 27 Października (3) Listopada 1861 r., a w dniu dzisiejszym do księgi zaarrestowanej w Kancelarii Trybunału Intejnego na ten cel utrzymywane wpisanie zostało.

Pierwsza publikacja zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbyła się na audycji publicznej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I, w miejscu zwykłych posiedzeń przy ulicy Długiej pod Nr. 549 o godzinie 10 z rana dnia 15 (17) Stycznia 1862 r.

Sprzedż dyryguować będzie Xawery Karasicki Adwokat którego zamieszkanie jest wyżej wskazane.

Warszawa d. 10 (22) Listopada 1861 r.

Rada Dworu, Zgórski.

Wywieszone na tablicy w sali ustępowej Trybunału Cywilnego Gub. Warszawskiej w Warszawie dnia 11 (23) Listopada 1861 r.

Rada Dworu, Zgórski.

Następnie przy publikacji zbioru objaśnień i warunków sprzedaży zajętej nieruchomości Nr. 1007 lit. B. w Warszawie położonej, oraz przygotowanego przysądzenia zajętej nieruchomości, na 23 Marca (4 Kwietnia) 1862 r. Trybunał Intejny wyrokami na dzień 23 Marca (4 Kwietnia) t. r. zapadłym, oznaczył termin do ostatecznego przysądzenia tej nieruchomości na dzień 4 (16) Maja r. b. godzinę 10 z rana i rano który się odbędzie w miejscu zwykłych posiedzeń Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie pod Nr. 549, w Wydziale I, jako właściwym.

Licytacja zacznie się od sumy rs. 4,500 licząc na monetę srebrną lub 2/3 części taksy przez biegłych wyznaczonej się mającej.

Warszawa d. 2 (14) Kwietnia 1862 r.

Zgórski, Pisarz Trybunału.

(N. D. 1995) *Pisarz Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie.*

Stosownie do art. 682 K. P. S. wiadomo czyni, iż na żądanie Józefa z Sobieskich Popielewskiej pod Franciszku Popielewskim Obrońcy przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu pozostałej wdowy w Warszawie pod Nr. 425 zamieszkałej, tudzież Emilii z Ossowskich Mikolaja Lempińskiego obywatela małżonki, w asystencji i za upoważnieniem tegoż czyniącej, wraz z tymże w mieście Czerwem Okręgu Ostrołęckim Gubernii Płockiej zamieszkałych, wszystkich zamieszkanie prawne do tegoż interesu i całego postępowania substa-cyjnego u Kazimierza Brzezińskiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w Warszawie pod Nr. 489 lit. b. mieszkającego obrane mających, w poszukiwaniu sumy rs. 4500 z procentem od dnia 30 Kwietnia (12) Maja 1856 r., rs. 750 z procentem od dnia 19 Czerwca (1) Lipca 1857 roku, rs. 3780 kop. 35 z procentem od dnia 1 Lipca n. s. 1857 r., rs. 4530 kop. 35 z procentem od dnia 29 Czerwca (11) Lipca 1856 r. wszystkich dla Józefa z Sobieskich Popielewskiej wdowy, tudzież sumy rs. 9840 z procentem od d. 2 Stycznia 1859 r. i kosztów egzempli-nych dla Emilii z Ossowskich Mikolaja Lempińskiego małżonki Jana, od Skolimowskiego jako głównego opiekuna nieletnich dzieci, Stanisława, Klementyny, Kazimierza, Władysława, rodzeństwa Tymienieckich po Florentynie z Skolimowskich i Leonardzie miłochowskich Tymienieckich pozostałych dzieci, właścicieli dóbr Woli Chrościńskiej w Okręgu Ostrołęckim Gubernii Warszawskiej położonych, we wsi Popowie Okręgu Warkłan Gubernii Warszawskiej mieszkałego, protokół Walentego Supryniewicza Komornika przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w dniu 16 (28) Października 1861 r. sporządzonym, zajęte i zaarrestowane zostało:

DOBRA ZIEMSKIE

Grochów i Miktal z przyległościami i przynależnościami w Okręgu Ostrołęckim Powiecie Gostyńskim Gubernii Warszawskiej pod jurysdykcją Sądu Pokoju Ostrołęckiego w parafii i gminie własnej położonej, prawem własności do egzempli-nych dłużników nieletnich rodzeństwa Tymienieckich należące, w dzierżawie posiadania mianowicie folwark Grochów i wiesz zarobna Grochów z folwarkiem Kały tudzież wraz z Deszertą z części Szezygale i z części Deszery Modrzy Augusta Wojciechowskiego za kontraktem urzędowym w dniu 30 Kwietnia (12) Maja 1855 r. expirującym za umówioną cenę dzierżawy roczną po rubli srebrem 2250 na lat 12, a zaś folwark Miktal z wsi zarobna Niechcianów Przemysław Chazanowskiego do Sgo Jana 1855 r. rocznie za sumę rs. 1500 również za kontraktem urzędowym w d. 17 (29) Marca 1860 r. zawartym, stojące ogólnie w zleżności wólk maryl nowo pol. 77. morga i, czyli dziesiątym 1183 mające, poszukiwane wierzytelnościami hipotecznymi obciążone.

Na gruncie zaarrestowanych dóbr egzystują następujące zabudowania:

1. Dwór z drzewa w połowie gontami, w połowie słomą kryty, dwa kominy murowane mający.

2. Dom z drzewa otynkowany, a właściwie, w pruski mur zabudowany, gontami kryty.

3. Piwnica w ziemi murowana, ziemią kryta.

4. Kurnik z drzewa słomą kryty.

5. Domów z drzewa dach słomą krytych o jednym kominie murowanym.

6. Dom z cegły surowki na podmurówaniu kamiennym, gontami kryty, trzy kominy murowane mający.

7. Ołork z drzewa słomą kryty.

8. Karca z drzewa słomą kryty bez zajązdu, w tej mieszka szynkarz Janowski który z 3090 garnce szynkarz trunek dworski, na to tego godane pół morgi ogrodu i pół morgi gruntu na owies.

9. Kuznia z drzewa gontami kryta, w której mieszka kowal Szmidt, który pobiera ze dworu 20 medli kowalstwa i żyta, pół morgi ogrodu na kartofle i pół morgi na owies, za to zaś odrabia dwójki wszelkie roboty kowskie.

10. Kłog z desek gontami kryta.

11. Stodoła masiv murowana o 4ch kłepkach słomą kryta.

12. Szopa do masek młocarni i sieczkarni w stodołę będcych na słupach drewnianych, słomą kryta.

13. Obory z drzewa bez pokrycia, w jednej z powyższych chałup mieszka Łukasz Fryderyk szynkarz, który za trzydziestą garniec szynkarz trunek dworski i ma do tego morgę ogrodu.

W tej wsi jest siedmiu komorników, z imion i nazwisk, oraz powinności w akcie zajęcia wymienionych.

W dobrach tych są dwa stawy małe niezarybione.

Wzmianka w wykazie hipotecznym o 1/6 część dóbr Chrośno do zajmowanych dóbr należącej, żadnymi widocznymi oznakami nie jest ograniczona, owszem widać że część ta oddana w granice dóbr zajmowanych wieloną została.

Obszerniejsze opisanie powyż zajętej i zaarrestowanych dóbr znajduje się w akcie zajęcia u dyrygującego Kazimierza Brzezińskiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w Warszawie pod Nr. 489 lit. b. mieszkającego, zaś zbiór objaśnień i warunki sprzedaży w Kancelarii Trybunału Intejnego w Wydziale I, złożone przejrzenie być mogą.

Zajęcie w kopiach doreczono:

1. W. Rochowi Kobyleckiemu Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu Ostrołęckiego w mieście Kutnie urzędującemu, na ręce Teodora Rycharzkiego Podpisarza tegoż Sądu.

2. W. Przemysławowi Chazanowskiemu wójtowi gminy Miktal we wsi Miktal w Okręgu Ostrołęckim Gubernii Warszawskiej zamieszkałemu urzędującemu, na ręce własne, obudow dnia 15 (27) Listopada 1861 r.

Wnieosione do księgi wieczystej powyż zajętych dóbr w Warszawie dnia 20 Listopada (2 Grudnia) 1861 r., a w dniu dzisiejszym do księgi zaarrestowanej w Kancelarii Trybunału Intejnego na ten cel utrzymywane wpisanie zostało.

Wiesz zarobna Grochów.

1. Dom z drzewa słomą kryty komin murowany mający.

2. Stodoła z drzewa.

3. Oczwiania z gliny słomą kryta, w folwarku tym miesi się trzech komorników z imion i nazwisk oraz powinności w akcie zajęcia wymienionych, jest oraz trzy chałupy w których ciż zamieszkały.

Folwark Kały.

1. Dom z drzewa słomą kryty komin murowany mający.

2. Stodoła z drzewa.

3. Oczwiania z gliny słomą kryta, w folwarku tym miesi się trzech komorników z imion i nazwisk oraz powinności w akcie zajęcia wymienionych, jest oraz trzy chałupy w których ciż zamieszkały.

Folwark Miktal.

1. Dwór z cegły murowany gontami kryty o jednym kominie murowanym.

2. Ołork z drzewa gontami kryty, dwa kominy murowane mający.

Pierwsza publikacja zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbyła się na audycji publicznej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I, w miejscu zwykłych posiedzeń przy ulicy Długiej pod Nr. 549 o godzinie 10 z rana d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1861 r.

Sprzedż dyryguować będzie Kazimierz Brzeziński Adwokat przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego, którego zamieszkanie jest wyżej wskazane.

Warszawa d. 4 (16) Grudnia 1861 r.

Rada Dworu, Zgórski.

Wywieszone na tablicy w sali ustępowej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie dnia 2 (14) Grudnia 1861 r.

Rada Dworu, Zgórski.

Następnie przy publikacji zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbyła się na audycji tegoż Trybunału w dniach 25 Stycznia (6 Lutego), 8 (20) Lutego, 22 Lutego (6 Marca) 1862 r. w terminie drugiej publikacji na skutek sporu ze strony opieki nieletnich właścicieli wywieszonego, w miejsce dawnego zbioru objaśnień i warunków nowy na stole sądowym złożony za obowiązujący przyjęty został. W terminie zaś przygotowanego przysądzenia na dzień 30 Marca (11 Kwietnia) 1862 r. odbitym dobrem te extrachentne substa-cyjnie Emilii Ossowskich Lempińskiej za sumę rs. 10,000 przysądzone przysądzenie i termin do ostatecznego przysądzenia na dzień 14 (26) Maja 1862 roku godzinę 10 z rana wyznaczony został.

Warszawa d. 2 (14) Kwietnia 1862 r.

Rada Dworu, Zgórski.

(N. D. 1994) *Pisarz Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie.*

Stosownie do art. 682 K. P. S. wiadomo czyni, iż na żądanie Józefa z Sobieskich Popielewskiej pod Franciszku Popielewskim Obrońcy przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu pozostałej wdowy, w Warszawie pod Nr. 425 zamieszkałej, tudzież Emilii z Ossowskich Mikolaja Lempińskiego obywatela małżonki, w asystencji i za upoważnieniem tegoż czyniącej, wraz z tymże w mieście Czerwem Okręgu Ostrołęckim Gubernii Płockiej zamieszkałych, wszystkich zamieszkanie prawne do tegoż interesu i całego postępowania substa-cyjnego u Kazimierza Brzezińskiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego w Warszawie pod Nr. 489, mieszkającego obrane mających, w poszukiwaniu sumy rs. 4500 z procentem od d. 30 Kwietnia (12 Maja) 1856 r., rs. 750 z procentem od d. 19 Czerwca (1 Lipca) 1857 r., rs. 3780 kop. 35 z procentem od 1 Lipca n. s. 1857 r., i rs. 4530 kop. 35 z procentem od d. 29 Czerwca (11 Lipca) 1856 r., wszystkich dla Józefa z Sobieskich Popielewskiej wdowy, niemniej sumy rs. 9840 z procentem od d. 2 (14) Stycznia n. s. 1859 r. i kosztów egzempli-nych, dla Emilii z Ossowskich Mikolaja Lempińskiego obywatela jako głównego opiekuna nieletnich dzieci, Stanisława, Klementyny, Kazimierza, Władysława, rodzeństwa Tymienieckich po Florentynie z Skolimowskich i Leonardzie miłochowskich Tymienieckich pozostałych dzieci, właścicieli dóbr ziemskich Grochów i Miktal tudzież woli Chrościńskiej z przyległościami i przynależnościami w Okręgu Ostrołęckim Gubernii Warszawskiej położonych, we wsi Popowie Okręgu Warszawskim Gubernii Warszawskiej mieszkałego, protokół Walentego Supryniewicza Komornika przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa w dniu 16 (28) Października 1861 r. sporządzonym, zajęte i zaarrestowane zostało:

DOBRA ZIEMSKIE

Grochów i Miktal z przyległościami i przynależnościami w Okręgu Ostrołęckim Powiecie Gostyńskim Gubernii Warszawskiej pod jurysdykcją Sądu Pokoju Ostrołęckiego w parafii i gminie własnej położonej, prawem własności do egzempli-nych dłużników nieletnich rodzeństwa Tymienieckich należące, w dzierżawie posiadania mianowicie folwark Grochów i wiesz zarobna Grochów z folwarkiem Kały tudzież wraz z Deszertą z części Szezygale i z części Deszery Modrzy Augusta Wojciechowskiego za kontraktem urzędowym w dniu 30 Kwietnia (12) Maja 1855 r. expirującym za umówioną cenę dzierżawy roczną po rubli srebrem 2250 na lat 12, a zaś folwark Miktal z wsi zarobna Niechcianów Przemysław Chazanowskiego do Sgo Jana 1855 r. rocznie za sumę rs. 1500 również za kontraktem urzędowym w d. 17 (29) Marca 1860 r. zawartym, stojące ogólnie w zleżności wólk maryl nowo pol. 77. morga i, czyli dziesiątym 1183 mające, poszukiwane wierzytelnościami hipotecznymi obciążone.

Na gruncie zaarrestowanych dóbr egzystują następujące zabudowania:

1. Dwór z drzewa w połowie gontami, w połowie słomą kryty, dwa kominy murowane mający.

2. Dom z drzewa otynkowany, a właściwie, w pruski mur zabudowany, gontami kryty.

3. Piwnica w ziemi murowana, ziemią kryta.

4. Kurnik z drzewa słomą kryty.

5. Domów z drzewa dach słomą krytych o jednym kominie murowanym.

6. Dom z cegły surowki na podmurówaniu kamiennym, gontami kryty, trzy kominy murowane mający.

7. Ołork z drzewa słomą kryty.

8. Karca z drzewa słomą kryty bez zajązdu, w tej mieszka szynkarz Janowski który z 3090 garnce szynkarz trunek dworski, na to tego godane pół morgi ogrodu i pół morgi gruntu na owies.

9. Kuznia z drzewa gontami kryta, w której mieszka kowal Szmidt, który pobiera ze dworu 20 medli kowalstwa i żyta, pół morgi ogrodu na kartofle i pół morgi na owies, za to zaś odrabia dwójki wszelkie roboty kowskie.

10. Kłog z desek gontami kryta.

11. Stodoła masiv murowana o 4ch kłepkach słomą kryta.

12. Szopa do masek młocarni i sieczkarni w stodołę będcych na słupach drewnianych, słomą kryta.

13. Obory z drzewa bez pokrycia, w jednej z powyższych chałup mieszka Łukasz Fryderyk szynkarz, który za trzydziestą garniec szynkarz trunek dworski i ma do tego morgę ogrodu.

W tej wsi jest siedmiu komorników, z imion i nazwisk, oraz powinności w akcie zajęcia wymienionych.

W dobrach tych są dwa stawy małe niezarybione.

Wzmianka w wykazie hipotecznym o 1/6 część dóbr Chrośno do zajmowanych dóbr należącej, żadnymi widocznymi oznakami nie jest ograniczona, owszem widać że część ta oddana w granice dóbr zajmowanych wieloną została.

Obszerniejsze opisanie powyż zajętej i zaarrestowanych dóbr znajduje się w akcie zajęcia u dyrygującego Kazimierza Brzezińskiego Adwokata przy Sądzie Apelacyjnym Królestwa Polskiego, w Warszawie pod Nr. 489 lit. b. mieszkającego, zaś zbiór objaśnień i warunki sprzedaży w Kancelarii Trybunału Intejnego w Wydziale I, złożone przejrzenie być mogą.

Zajęcie w kopiach doreczono:

1. W. Rochowi Kobyleckiemu Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu Ostrołęckiego w mieście Kutnie urzędującemu, na ręce Teodora Rycharzkiego Podpisarza tegoż Sądu.